

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY I.

PUGNA PRO PATRIA.

NUM. 13.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de las regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y á manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada hù á casa seva, que prou hi té que fer pera enténdeshi. Els empleats de la terra y poch, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d' avensos de la ciencia y planter de filosofos y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida á la vella Catalunya; gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y il·lustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles corredors enginyers moderns, trayent del terrer y de las minas els fruits y minerals. Las aigües de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monuments enruntats o antichs y alsarne d' un art fill lilegitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Per obtenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltém la virtud que á cap ens manca: L' amor á la Patria.—LLUIS DOMENECH Y MUNTANER.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Tortosa al mes.	0'50
Fora semestre.	3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parqué, N.º 8.

Tortosa 5 Abril de 1903.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats ó copiats.

AVIS

Al objecte de regularisar la Administració del periódich, preguém als suscriptors de fora que no estiguin al corrent de pago, que en viuin l' import del present trimestre com més aviat millor, pera poguer centinarlos en la llista de suscriptors del trimestre vinent.

El pago poden ferlo en sellos de 15 y 5 centims, descontant el franqueig per le envio del import de la suscripció.

SANTORAL

Diumenge 5, de Rams. San Vicens Ferrer cf.—Dilluns 6, San Celestí p. y s. Celso ob.—Dimars 7, San Epifani ob. mr.—Dimecres 8, San Edesi mr. y s. Albert lo Magno cf.—Avuy y los tres dias següents no 's pot menjar carn.—Visita general de presons.—Se tancan los tribunals.—Dijous Sant. 9, Sta. Maria Cleofé y Sta. Casilda vg.—Absolució general en la Mercé y S. Agustí.—Divendres Sant. 10, San Ezequiel prof.—Dissapte Sant 11, S. Lleó lo Magno papa y dr.—Ordres.

Lo que fem aci

Lo que fan á Jerusalem

Les penes que passareu al Calvari deixáumeles llegir en vostre Cor, ara que 'l veigobert, com breviarí que floreja absa rúbrica l' amor.

VERD.

Comença l' any á corre y passen les setmanes escalonades una darrera l'altra, sens que un hom gayre be se 'n adone; però quan se corre ab més follia lliscant la baixada de la vida, de 'n tant en tant se sent una veu que retruny ab greu ressó en aquelles profunditats de la conciencia que li diu: ¡detúrat aci! ¡Válgam Déu y cóm rodolén els anys! Altre vegada en Setmana Santa! Ab aquesta ja n' he vistes trenta tres; tu, tal vegada n' has vistes més de cincuenta: donchs tens donades més voltes al entorn de la fossana. Per totes parts veig que fan lo mateix: arriba eixa setmana y sembla que la decoració del gran teatre de la vida ha cambiada; fins en les ciutats nombroses y atapahides apar que la gent no siga tan dolenta; tot respira una tristor! Ja co-

mença! Diumenge de Rams: al veure a les mares y minyones ab les maynadetes als braços ó acompanyantles de la ma portant totes sos rams de llores y d' oliveres, palmes y palmissets plens de gurmaderies, ahont se n' hi van los ulls d' aquells angelets de la gloria, y després també hi allarguen les manetes; al veure, donchs, com van á la catedral ó a la parroquia per la benedicció y processó, quelcom se comença a sentir: los que son bons una guspíra de foch que deixen encendre tota la setmana; los que no son bons una guspíra de foch que voldrien ofegar per tota la setmana: lo dels uns es foch del cel, lo dels altres es foch més fondo que 'l que amague en ses entranyes la terra.

Qui ho había de dir? quan anem en tren exprés los pals del telegraf, cases, camps, rius y montanyes passen y lügen com la claror del llamp, y la cosa es al revés perquè 'ls que fugim som nosaltres, y sols alguna que altre vegada se sent lo crit enrogallat de: «vint minuts de parada y fonda»; també en nostre viatge rapidísim, per més que alguns no vulguen, hem de fer vint minuts de parada y fonda... y es en Setmana Santa, perquè en aquesta setmana fins los vehicols, lo dijous, no transitan y 's veuen les corrues de fidels que van a visitar monuments, ço es al bon Jesús que está encara en sa mortalla en lo sepulcre, com ho feren aquelles santes dones, segons conta l' Evangelista.

II

Avuy y demá son aquelles tristes diades en que passaren les escenes que tantes voltes han succehides, quan los enemichs de Jesu-Crist han volgut perseguir a la Esglesia y sos ministres.—Qué be ho digué lo gran poeta místich, lo gran poeta enamorat de Jesús:

Qué us dará la terra, Espós, queab sanch' la regau així? Ramells d' espines per mi, ramells de roses per vos.

Qué foren més que ramells de roses y consells que junt ab sos cos nos deixá?... Sopà ab vosaltres avuy ab gran desitj desitjava;

Los dona son Cos per pa per vi sa sanch adorada, de la sanch del bon Jesús sant Joan se 'n embriaga.

Qué foren més que ramells d' espines per Jesús 'l ingrátitut y abandono en que 'l deixarem?

Te la nina ayadors, lo lliiri abe (lles, lo mes petit verger son rossinyol, y jo que lliiris fíu florir y estrélles.

Tinch de plorar tot soll! No fou la soltetat, l' únich desconhort de Jesús; llavors comença aquella cruel persecució que en nostres jorns se renova ab gran

dalera. Avuy se fa una vaga, y en la ceguera de les turbes mógudes per tres ó quatre malaventurats se senten aquells crits esgarrifassos: ¡muyren los ministres del altar, muyren! Lo que avuy passa no es més que una parodia exacta de lo que aleshores passá:

Lo dijous allá cap al tart comença á notarse certa inquietut en la ciutat deicida; á mida que s' atansava la nit y s' enfosquia, uns quants capítosts anaven d' aci y d' allá arreplegant gent y armes. Apres ab moltes alimaries menaren la maynada fora de les muralles; passaren un torrent negre com una gola de llopy, saltant per les taples d' un hort ple d' oliveres, trobaren lo Criminal, y lligat y arrossegantlo ab molta fressa lo portaren á la presó, hont lo guardaren tota la nit. Vinguda la ma ab tant de terratremol tornaren a remoure tot lo poble, que á millarades estava la gent devant de la casa de la ciutat demanant que 's dampnés lo Criminal.—Esporucat lo jutje y veient que aquells sicaris demanaven la mort d' un presoner innocent lo feu malparar y desde una balconada els hi mostrá dient: «mireulo»; mes al veurel les turbes udolaren com feres: «muyra, traulo d' aci, penjal» y 'l bon Jesús ab la Creu en ses espatlles, pujá al Calvari á redimirnos. Escenes pel estil, no passa 'ny que no 'n veyem alguna.

III

Que fan á Jerusalem en Setmana Santa? ¡Quina tristesa dona 'l recordarho! Gayre be no 'ns queda en aquella malhaurada ciutat més que l' esglesia del Sant Sepulcre; y encara, com?

L' any 326 l' aixecá Santa Helena, mare de Constantí.

Lo 614 fou derrocada por Cosroes II y refeta pel patriarca Modest.

Lo 1048 fou cremada, més tart refeta pels grechs, romanguent per fi avuy dividida en cinch diferents comunions; llatina, grega, copita, abissina y armena.

Com se poden, donchs, celebrar tan inefables misteris en mitj de tanta confusió de ritus?—Veus aquí com ho conta un pelegrí que fa poch anys hi passá aqueixa setmana, es Mossen Cinto Verdaguier:

Diumenge del Ram... Gracias al senyor que m' ha deixat veure, en aquest venturos viatge, los llochs més sagrats de Palestina; y entre ells ab mes temps y mes plaher la Ciutat Santa... Devanymateix de la entrada del Sant Sepulcre se improvisá un altar. Lo Patriarca, vestit ab capa pluvial morada, beneheix les palmes vingudes ahir de

Gaza, que están arrimades, com una garba d' or, á la paret del Sant Sepulcre, y les distributeix als frares, á sos canonges, seminaristes, als sacerdots y seculares pelegrins. Lo diaca exclama: *Procedamos in pace*, y la processó volta majestuosament per tres vegades lo Sant Sepulcre; en recort de lo que feren Jesucrist y los Apostols entrant en triomf á Jerusalem.—Alguna hora los PP. Franciscansanaven á comensar aqueixa sagrada cerimonia en lo poble de Bethphagé, ahont la comensá 'l Salvador. Posaven ses capes sobre una somera seguida de son polli. Lo P. Guardiá hi muntava, y en seguici d' ell baixaven á Jerusalem cantant: *Hosanna in excelsis*, ahont entraven per la mateixa porta que doná entrada á Jesucrist.

Dijous Sant.—Apres del solemne ofici, lo Patriarca ha voltat seguit dels religiosos, sacerdots y fidels en respetuosa y devota processó, que acaba en lo mateix sant edicil, ahont queda una altra vegada guardat lo Cos santíssim de Jesucrist, dins una preciosa urneta de plata. Avuy es lo día de la institució del Santíssim Sacrament, y aqueixa fou precedida de Lavatori. Lo Patriarca á exemple de Jesús se ceneix la taballoia y renta y besa 'ls peus á dotze sacerdots pelegrins, á qui fa present d' un recort de Terra Santa.

No es possible passar lo día del Dijous Sant á Jerusalem y no visitar lo Cenacle. Lo trobarem ple de pols y escombraries, com á escola que es de noys musulmans; mes donemne gracias á Deu, puix fou cosa pitjor.

Divendres Sant.—L' Ofici matinal d' aquest dia se celebra en lo Calvari, qual capella está plena de catolides entona abans de la piadosa funció.—Avuy es verament día de llágrimes, puix se fa 'l Via Crucis. La primera estació se fa sobre les ruines del Pretori de Pilat, que s' escauhen al mitx de la clásta ó pati d' un quartel. Allí, devant la Creu, que porta un llech, un Pare Franciscá francés, pujantsen dalt d' una cadira, nos fa una exortació. Los soldats turchs al arribar nosaltres nos han fet lloch y 'ns aguaytan ab una gravetat y un respecte que es envá demanar á cap poble del mitxdia d' Europa. Baix aquest punt de vista, los barbrés som nosaltres y ells los civilisats.

D' allá sortim cap als carrers mes transitats de Jerusalem. Les estacions estan senyalades ab una creu senzillament grabada en la pedra, que una vegada he vist al Pare aixugarhi les escupines dels jueus irreverents, que Deu perdona é illumine. Desde allí anam al altar de la Crucifixió, al Calvari y al Sant Sepulcre.

A la tarde en l' altar de la Crucifixió se posa una imatge de membres flexibles á la creu que 's

col·loca sobre la mateixa roca del Calvari y 's fa allí la patética escena del devallament de la Creu. Tragueren á la sagrada Imatge la corona d' espines, ab unes estenalles arrancaren los claus de ses mans y peus que sostenien ab bandes blanques y la anaren á estendre cuberta ab un sudari sobre la pedra de la Unció, ahont lo rosaren de essencies y li oferiren encens. La devota y patética funció s' acaba en lo Sant Sepulcre.

L' arbre de la Creu

Sub umbra illius quem desideraveram sedi et fractus ejus dulcis gutturi meo.

Sobre un arbre hi ha un niu

L' Amor més dolça,

L' Amor pe 'l qui mon pit

D' anyorament ferit

Suspira y plora.

Allí dalt d' un serrat,

De peus y mans clavat,

Apar que 'm crida:

Me crida dolçament,

Los braços extenent,

—¡Vina á mí, vina!—

Calvari el puig se diu

Hont te l' Amor son niu,

La creu n' es l' arbre:

Si l' arbre es ufanós,

Pe 'l llabi es més gustós

Son fruyt encare.

Qui l' assaborirá

May més fam patirá

De ditxa humana:

Bálsam que 'n va cayent

Traspúa dolçament

Pe 'l fons de l' ánima.

Un cop jo lo tastí

Y ¡ay! tot m' embriaguí

De joya íntima;

Mes per mon pobre cor....

Lo desvaneix d' amor

¡Quina delicia!

Animes que estimáu,

Ja sé d' hont la pouáu

L' aygua de vida;

Yo l' he trobada aci

Vora aqueix cor diví

Que en creu espira...

Devora son amor

¡Que be s' hi troba el cor,

¡Qué bé s' hi troba!...

...

Ay plers del mon, a Deu;

La sombra de la Creu

¡Qué n' es de dolça!

P. DE F.

¿Qué es la veritat?

Al Pretori de Jerusalem, de llavis de Pilat ixqué esta congoixosa pregunta feta á Jesús: *Quid est veritas?* ¿Qué es la veritat?

De llavors ençá la humanitat, assedegada sempre de veritat y buscantla per tot arreu, tombant y rodolant d'opinió en opinió, de sistema en sistema, ha finit sempre per encararse á Jesucrist y demanarli: ¿Qué es la veritat?

No tractaré aci d'aquells esprits ríctes y sancers que, sense segones intencions, demanen a Jesucrist y a sa doctrina adecuada resposta a eixa pregunta: lo meu intent es posar davant dels ulls de mos amables llegidors alguns tipos dels que ab més zel aparent la formularen al mateix Jesus quan vivia entre el homens, tipos de tots quants en les edats posteriors han fet del august nóm de "veritat", la careta de sa refinada hipocresia.

Los personatjes que están a la envolta ó que environen á Jesus en el Pretori, me'n subministrarán de sobra.

Comencém per maravellar-nos d'un tal judici com el de Pilat judicant á Jesus. ¿No es Jesús de Nazareth a qui fa temps aclama el poble com al Profeta, al Crist, al Desitjat desde tants sigles com Liberador d'Israel?... Y Pilat ¿que altra cosa es que l'odiad representant de la opresora Roma? ¿Cóm el poble que, que fa tres dies encara rebia en palmes a Jesus, ara lo somet al tribunal a mort?...

Observém que'l poble de llavors, com el de tots temps, no sab lo que s'fa, se deixa arrossar allá aont lo dúen; y qui ha capgirat ara al poble de Jerusalem son sos prohóms, los mestres de la ley, los vells de son senat o Sanhedrin, los sacerdots de son temple.

El poble juheu vegé alsarse en mitj d'ell á Jesus, escolta sa doctrina, vegé ses obres y'l cregué sense prevenció ni reserva. Los prohóms, los fariseus, los lletrats foren los únichs que li anaren á Jesus ab la cansó de: ¿qué es la veritat? Y se compren: els sorprengué l'aparició en públich de Jesus, els enlluerná sa pura doctrina, sentiren sosmogudes ses cadires de mestres de la ley, y'l temps los mancá pera eixirli al davant y preguntarli tots frissosos y afanyats: "Si eres el Crist, dismosho clar y palesament."

Jesus los coneixia, penetra-va fins al fondo de ses intencions, y á primerías los induhi a que'l cregueren per les seues obres, si no hu volíen per les seues paraules. Pero vegent que tot era inútil y que ses intencions eren cada día més endenyades, Ell, que era tot dolçor y bonansa, finí per motejarlos de "sepulcres blanquinats plens de podrides ossamentes", de gent "que escolen la beguda per no tragarse un mosquit que hi puga haver y per altra part se traguen un gamell", d'homens que paguen délme fins de les herbetes aromátiques, y abandonen les cosas més essencials de la Ley, com son la justicia, la misericórdia

y la bona fé; y 'ls doná altres calificatius tan lausangers u honrosos com aqueixos. ¿Y pensau, amables llegidors, que aquells fariseus en son amor a la veritat, se donaren may per entesos? Bah! coneixerieu molt poch á tal rassa d'homens.

Un altra y cent vegades més tornen á la càrrega demanant-li á Jesus la veritat. Demanàrentli que fes senyals, óbres prodigioses que l'acreditessen de Fill de Deu. Y Jesus feu eixos senyals. Un día curá a un cego de naixensa; se li acostaren al cego los fariseus y'l marejaren per tots los caps y cantóns pera que digués que may havia estat cego, y mal l'havía pogut curar Jesus. No'l pugueren congeminar a que digués tal mentida, perque estimava més que' ells la veritat, y llavors muntantse 'ls al nas los fumets de la soberbia, finiren per dirli al cego: "Naix-ques tot ple de pecats, ¿y vols ensenyarnos a nosaltres?," Y'l llansaren fora de la sinagoga.

S'aplegaren un dia molts dels principals juheus á la casa del defunt Llatser pera donar el condól á la familia. Jesús, qu' estimava molt a Llatser, permeté la seva mort pera tindre ocasió de ressuscitarlo y donarlos una bona lli-só de veritat á aquells fariseus. Aná á la casa del defunt, se feu conduir á la fossa aont aquell feya quatre dies qu' estava soterrat y ja llansava pudor, lo cridá á la vida, lo feu sortir viu del sepulcre; tots aquells fariseus estaven presents y ho vegeren: ¿Creuéu la evidencia y reconegueren el poder diví de Jesús? Si, mor-morant uns als altres á la orella el medi legal de tirarli ma, portarlo a judici y perdrel.

Vaja! reconegám que 'ls juheus tenien una manera ben original de traureli la veritat á Jesús.

L'altre tipo de gran relleu dels buscadors de la veritat lo tenim en el propi jutge de Jesús, en Pilat. "¿Quina acusació, quin clam poseu contra este home?," ixqué á demanar Pilat als que li havien entregat á Jesús. Y li respongueren los principals y'l lletrats: "Si eixe no fora malfeitor no l'haguerem posat en les teues mans." ¡Valenta proba! ¿no? Pero feu trontollar la fermesa d'aquell jutge temorich pel tó d'amenassa en que fou dita. "Preneulo vosaltres, els digué, y judiqueulo segóns vostra Ley." "A nosaltres, li respongueren, no 'ns está be donar la mort á ningú."

En poques paraules: Pilat interroga á Jesús, se persuadix de la seua ignocencia, veu clara la veritat, pero... ell la entén á sa manera: tal com la pinta als seus ulls el cristal de la propia conveniencia, la de no perdre el carrech. La veu més clara, la seua dóna, que li envia un recado al marit di-entli: "No te mescles en les cosas d'eixe just, perque es molt lo que he patit avuy en enso-mis per la seua causa." Li diu "just", regoneixent la seua ignocencia, y procura dissuadir al seu marit de la prevaricació de condemnar á un ignocent. Sempre la tendresa del cor en les dones y un sentiment més

delicat del be, les done més claritat y justesa en apreciar la veritat.

Tot aixó fa titubejar á Pilat entre el deber y la pór, se sent mogut a indagar de veres la veritat y diu á Jesús: "¿Tú eres rey dels juheus? Jesús li respon que son regne no es d'este mon, y que al mon ha vengut a donar testimoni de la veritat y que tot el que es fill de la veritat ascolta la seua veu.

"¿QUÉ ES LA VERITAT? salta llavors Pilat ab sa famosa pregunta, que ha segut sempre el crit de la inteligencia humana, enterbolida desde el pecat del primer pare.

Jesús no li respongué, donantli a entendre ab aquell silenci eloquentísim y sublim que la veritat era Ell.

Ixqué llavors Pilat als juheus y en un impuls de sinceritat els digué: "No trobo cap delictes en eixe home."

¡Benissim! La veritat triomfa en el jutge. Més ¡ay! ¡que afora els juheus, com rabera de bous frestechs, bramen demanant la mort de Jesús! Y aci 's capitomba Pilat; la por a aquelles feres l'enfosqueix; per entretindrels mana flagellar á Jesús: la vista de la sang vessada no fa més que encarnisarlos més. L'amenassen ab la enemistat del Cesar, ab la perspectiva de la pérdua del càrrech, y la fermesa del jutge no resisteix tant, capitula davant del enemich y entrega al Just á la mort! ¡En aixó ha vengut a parar aquell frissó crit de *quid est veritas?* ¿qué es la veritat?

Pacients llegidors meus: ab ara recorrem la societad contemporánea, y 'ls trobriem mils de vegades reproduits en altres tants aimadors de la veritat á la guisa de Pilat y dels fariseus. ¿Pero cal que fessem eixe viatge? No, perque es cosa massa sabuda. Sols apuntaré el fet de que may sona més alt que en nòstre temps el crit de "¿qué es la veritat?," dirigit a Jesucrist y a sa Esglesia pels prohóms de la ciencia y de la gobernació dels Estats. ¿Y ab quina intenció? Ab la que mogué als juheus y á Pilat á desferse de Jesucrist. La Esglesia evangelisa als pobles selvatges, manté la caritat y la beneficencia en lo mon, educa á les generacions naixentes ab la moral y doctrina del seu diví Mestre; y li surten al pas los moderns fariseus preguntantli: ¿qué es la veritat? Tot aixó que faig, respón la Esglesia. Pos condemnemla a mort, se diuen en veu baixa el fariseus: *Reus est mortis.*

Y aixó que vehem en el ordre religiós hu vehem igualment en tots los altres ordres de la vida; y tan clar, que ocurre dubtar si s'han girat al revés les definicions inmutables de les cosas, y si á la pregunta "¿qué es veritat?," havém de respondre d'ara-n-avant: "Creure y fer cadascú lo que li vinga en gust," ó "el sacrifici de la conciencia, de la justicia y de la rahó en ares del egoisme."

Triomf com el de nostres temps may l'havien obtengut les passions humanes sobre la veritat.

Moncatil

¡DISSORT!

«¡Sortejémla...! Sed sortiamur do illa (túnica Christi) eujus vit.» (St. Joan c. XIX, v. 24).

D'onada en onada el gentlu s'avança
A vora la soca d'hont penja 'l bon Deu,
En plors y tristesa se fon sa gaubança
Quan miren que á dojo del seu Costat

(llança
La Sang preciosa que arrósa la Creu.

Com colla poruga de feres fugades,
¡Sos ulls com llambregan d'esglay y de

(por
Al véures les voltes del cel embroyades,
Y com les tenebres arreu escampades

El bell Cós cobren de Nostre Senyor!

Ab llágrimas tendres la Verge amo-

(rosa
Pietat prou demana per son hermós Fill;

Mes home feréstech, ab rabia furiosa,

Com riu que ix de mare y que romp la

(resclósa
Ses penes no escolta, s'estimba al perill.

Éls núvols braolen de l'ira corpresos

Y esbomben per sérres y conques son

(crit,
Yesquexen ses ales ab cent llamps encesos

Al veure 'l Messias ab braços estesos

Clavat al suplici, de l'hom pel despit.

La terra 's trontolla, ses amples arca-

(des-
Potentes n'esquerda de greu desconort;

Y obrint ses entranyes, gitant va onades

De flames enceses, de foc abraçades,

De Deu per venjarne la bárbara mort.

¡Dissort! á les plantes d'aquella Creu

(Santa
Que s'alça gloriosa com trono de amor,

Que encara regala la Sang sacrosanta...

Sayons s'hi contemplen que 's juguen

(amanta
La túnica pobre de son Criador.

Als daus ses ullades clavant consirosos

Del poble no senten ni 'ls planys ni 'l

(brugit;
Ab testa inclinada, sos dits mitj terrosos

Al ayre ne tiran els daus, que, angunio-

(sos
Al caurer remiren, sentintse un sols crit:

"¡Es meuat, ¡es meuat!"

(pábordida
Aquella gentada d'un poble servil...

¡La vesta inconsútil, per ses mans te-

(xida,
La Verge contempla com raça envilida

L'entrega traydora á n' al poble gentil!

¡Oh Verge amorosa! ¡Oh Iglesia divina!

¡Quants cops se renovèn aquells jorns de

(fell
¡Quants n'hi ha que trepitjen la vostra

(doctrina
Y 's venen y esquexen ab rabia ferina

La túnica santa del Rey d'Israel!

¡Encara sadolla son cor negra sava

Que gita sa boca entre glops de ver!

¡Encara ses urpes en vostres cors clava

Y escup verinosa torrents de sa bava!...

Salváuols ¡oh Verge! ¡Pietat, Cor divi!

PÍO SALOMÓ Y MARTÍ.

Manresa y Març 29-1903.

Longino

Unus militum lancea
latus ejus aperuit, et
continuo exivit sanguis,
et aqua.

Joann. XIX, 34.

Diu que Longino era cego
d'ánima si nó de cos,
y que obriren ses parpelles

l'aygua y sanch del Sagrat Cor.

¡Bon minayre es qui, essent

(cego,
escorcollant dins d'un mort

sens més eynes que la llansa

sap trobarhi aytal filó!

¡Cor de Deu, mina copiosa,
quina sanch y aygua fer pot

d'un crudel botxi un apóstol

y un sant mártir d'un sayó,
¿qué farà quan resuscite

qui, sens vida, ja fá aixó?

T. BELLPUIG, Pbre.

Quaresmals

Relació entre 'l Catolicisme
y 'l Progrés

(Acabament)

III

Si la condició humana és, ha sigut y será igual en los presents que en los passats y veniders sigles ¿quins motius hi ha pera que 'ls uns se quedin salvatjes y altres puguin arribar al cim de la felicitat?

¿No es contrari als principis de justicia el que sent uns mateixos los individuos y iguals sas aspiracions, sia distint son fi?

Pero si aixó no basta pera provar hasta l'evidencia lo absurdo qu' es suposar que l'Home pot arribar á la meta de sas aspiracions en aquesta vida, l'essencia mateixa del progrés ho demostra.

Suposém que seguint la marxa ordenada dels temps en virtut de les adquisicions intelctuals ab que de día en día 's va enriquint, arribés al *non plus ultra* de sa perfecció. ¿Quin seria l'estat de les societats que anirían venint? ¿En què consistiria la vida? ¿Com aplicarla l'Home sas forces y les de la naturalesa? ¿Quin ús faria de sas facultats intelctuals? Perque es de suposar que les relacions socials continuarian de la mateixa manera y no 's haurían alterat les lleys de conservació y reproducció de les especies.

¿Es que per l'home ja no serían les malalties una pesadilla perque la ciencia hauria descubert la *panacea* que 'l posaria á cobert d'elles? ¿Es que les necessitats del cós, com lo pendrer aliment, guardar-se del fret y demés que contineixen los cuidados de la vida dexarian d'existir? ¿Podém imaginar-nos que 'l cor del home ja no seria joguina de les passions per haber trobat l'objecte de son amor?

Res més absurdo, utópich y desprovist de rahó.

Que 'ns aném perfeccionant es una veritat, qu' hem de continuar progressant no pot ser objecte de discussió, que per necessitat hem d'arribar á un límit es evident; que aquest límit no pot ser en aquesta vida perque seria trastornar l'ordre de la naturalesa, está demostrat. ¿Ahont donchs está l'límit? En Deu, suma veritat, bondat y bellesa, síntesis de tot lo creat y última aspiració del esforç humá.

Llansat l'home en lo caos de l'ignorancia en virtut de la primera culpa, lluyta sens descans, y se li fá molt difícil distingir la veritat del error en l'ordre intelctual; lo bé del mal en lo moral y la bellesa de la deformitat en lo físich.

En mitj d'aquesta confusió necessita punts fixos desde abont dirigir-se ab pas ferm y segur envers son ideal; camins rectes que l'impeixin desviarse de son verdader fi, y llums superiors pera no perdre de vista l'objecte final de sas aspiracions: y aquí tenim ja la necessitat de la Religió, facilitantli medis, ensenyantli 'ls viarans que ha de seguir, los trenca colls que ha de evitar, y l'fi que ha de perseguir.

Lo verdader progrés dels pobles no consisteix, com diguerem ja, solament en lo perfeccionament de les arts é industrias, ni en l'aument de medis materials que fassin més cómoda y sensual nostra vida, sino principalmente en la dignificació del home en armonía ab lo fi pera que ha sigut creat.

No perque un pobre sigui sobri y modest en sa vida per falta de medis materials, y desconexi 'l luxu, la comoditat y plahers propis del gran món, podém assegurar que deixi de ser felis, ni deixi de viure tranquil y satisfet en la modesta esfera d'acció en que 's mou.

Ens ho dihen los poetas ab sos cants, los pintors ab sos cuadros y 'ls músichs ab ses melodías, quant

nos descluen en mitg del mormuri de les fonts, del cantar de les aus, del suspirar de les brises y dels mlls encants de una naturalesa verge, les costums senzilles del camp y les escones íntimes de família, que forman per dirho aixís, l' essència y l' ànima de la felicitat.

Lo que degrada y envileix, lo que denigra y aniquila y ofega 'ls germens de prosperitat y ben estar dels pobres es lo servilisme, l' esclavitut, lo despotisme y la tirania á que pot donar lloch una societat corcada per los vicis y dominada per los instints de la més baixa sensualitat.

Si examiném un á un los païssos y regions primitives antes del Cristianisme; desde les més incultes y barbres hasta les més florents y notables per sa civilitació, arreu trobarém oprimits y opressors, senyors y esclaus, divisió de castes; privilegis y honors d' una part, oprobí y baixesa d' altra.

L' esclau no era persona, era cosa, y com á tal sos brassos, sa llibertat, sa vida, dependian del capritxo deson amo, no tenia propietat, no tenia família, no debía tenir religió: sa intel·ligència, sa voluntat, li eran completament inútils; no era objecte de cap obligació y no podia exigir ni lo més precís per viurer.

La dona, aquesta hermosa mitat del género huma, criada pera ajudar á fer la felicitat de l' altra mitat, unes vegades se veu sollicitada, estimada, adorada hasta l' idolatria, altres humiliada y enfonsada en lo fanch de la més degradant esclavitut, sens un medi pera evadirse de tant innoble com envilida servitut.

Ni 'ls Solóns y Licurgos, ni 'ls Sénecas y Ciceróns, tan celebrats per l' historia, pugueren alsarli l' estigma de sa degradació.

La colosal obra de reivindicar en sons drets y llibertats als que estaban plorant baix lo jou despòtich dels tirans, estava reservada al Catolicisme.

Al imperi de sa veu se desfan les tenebres en qu' estaba envoltada l' Humanitat, desapareix l' esclavitut; y la dona, fins allavors tant débil com desdixada, s' alza gegantina pera ser la protagonista dels fets més heroichs.

Des de aquest punt quedan ja com a focs permanents de civilitació, l' idea de la perfecció divina, l' idea de la verdadera aspiració del Home y quedan ja ben remarcables los medis per alcansarla.

Y haurá encar qui digui que l' Catolicisme es enemich del progrés, quant en lo mateix camp de les ciencias y de les arts, tenim mil exemples que demostren hasta l' evidència l' impuls que la Religió li ha donat?

¡Cuants escriptors celebres! ¡cuants literats distingits! ¡cuants matemáticos, naturalistes, químichs y astrónomos! ¡Cuants oradors, cuants estadistes famosos no han brillantat les pàgines de l' Historia ab fets grans á la sombra del Catolicisme!

Los cuadros de Miquel Angel, les madones de Rafael, los Cristos de Velazques, les Verges de Murillo, y aqueixa Roma cristiana, capital del món catòlich, ciutat dels papas, pátria dels artistes y centre de les belles arts, proban de un modo evident que al influjo del Catolicisme brilla, com may, la flama del geni y son fecondes sas privilegiades facultats.

Ricard Mir.

De La Veu del Segre.

Pensaments de passió

I.

Amice...

No hi ha cel sense estrelles, Ni flor sens abelles, Ni hom sens amichs;

Mes jay! l' amistat vera Habita altre esfera, Molt lluny d' aquí.

Al mon, vos afalaga, Qui os clava la daga De trascantó; Un bes de traydoria Al fill de Maria Doná la mort.

Jesús tant sols pot darnos, Y vol sadollarnos Sens interès; Perque es amor sens fita, Que res necessita. Sino fens bé.

II.

Velut mare contritio tua A quants la mar salada Ha capbuçat al fons; Y cobeijant riqueses, Trowaren jay! la mort, Mes en ton cor, Maria, Mar amarch de dolors; Quin platxeri es nardarhi, Que gust d' arribá al fons; En ell quant més m' hi abismo, Més vora estich del port.

III.

Non sciunt quid faciunt. O Deu, ¿á n' els butxins de ton suplici Com es qu' així 'ls excusas? Be ho veus que en son desfici, Com hienes del desert, behuen ta sanch; ¿No escoltas sos grinyols en lo carnatge? A gratscient, ses boques, Un remolí salvatge Escupen de blasfemies udolants.

¿Perque tapar ab vel com d' ignorancia La feretat judaica?

¡Ahl ta veu de clemencia M' aclara del misteri la foscó. ¡Cegos juheus! no saben qu' á dos vides Trosseijan d' un martiri: Jesús mor á ferides, Maria ab set espases dintre 'l cor.

IV.

Latus ejus aperuit. Es la llaga del costat, Un penjoy de perles fines; Ab que Deu enamorat, Per sa esposa n' ha pagat Lo preu de joyes divines.

Stabat.

¿Quehia bé que nostra Verge Al peu de la creu estés? Si era lo calvari un temple, Y l' bell cim era l' altar... Y un altar sense la Verge, Semblaria protestant.

VI.

Cruix fidelis.

Mentre 'l chor canta ab tristura Dich anantme 'n á adorar: Creu divina que tingueres De Jesús lo cos sagrat; No hi ha al mon altres banderes, Com tú de preu estimat.

Tú ets de Deu senyera noble, De la fé brillant estel; Tú has de sé 'l penó del poble Que fa via cap al cel.

Quan morí 'l Rey de victoria En eix tálam nupcial, Féute esposa de sa gloria, Llegantte 'l poder real.

Aixampla donchs los teus braços, De llevant fins á ponent, Per estrenyer ab tos braços Als homes de tota gent.

Munta al cim de les montayes, Ves á coronar palaus; Signa 'l front de les cabanyes, Vola ab los vapors y naus.

Santifica 'l plá y la serra; Brilla en l' ayre com un sol; Perque regnés en la terra Desde un á l' altre pol.

Y ab la sava misteriosa Y ab l' amor que hi ha en ton si, Filtrarás vida gloriosa, A aquest mon prop á mori.

Y fins crech que nostra terra Fará retentir sa veu, Si com ans també s' aferra En les barres... y en la creu.

VII.

Resurreccio et vita. Jesús, á estes floretes donau vida

Qu' al naixer ha glaçat un fret de mort; Y traurán, renfante, la florida Que 's ha negat la terra de mon cor.

De Jesús crucificat

Voldria esserne les llagues, que us traspassen mans y peus; per aixís sentir la pena, que us donen los pecats meus.

Voldria ficarme á dintre, á dintre vostre costat; y allí plorarhi mes culpes y 'l dany que vos han causat.

Més que esser vostra corona, que vos atormente 'l front; voldria beurer la gracia, que difana d' aytal font.

Voldria esser la creu-ligna, que agüante vostre sant cos; per estar tota la vida y mori abraçat ab vos.

No en esser vostre martiri xifraria mon anhel sino en seguir vostres passos y reyná ab Vos en lo cel...

Maldanell.

Els Juheus

«Sanguis ejus super nos et super filios nostros.» Cay. «Qui la seva Sang sobre nosaltres, y sobre 'ls nostres fills.» St. Math. XX VII, v. 25.

Els juheus, nació avants afavorida pel Deu d' Israel, arrosada per ell ab tantes de mercés, poble qu' era la nina dels seus ulls, és avuy la niçaga fuetjada per l' omnipotent, la raça sagellada ab la maledicció divina, que camina vagabunda y menyspreuada pels còrrechs y másties, per les serres y ciutats d' aquesta vall de llágrimas.

Bressada per les aures del Tiberiades, aletada pels sants profetas y sopujada pels patriarcas, enriquida de llorers y glorióses gestes, fantasiosa de ména, somiava sols jorns de glória y benauransa en el daurat pervindre de sa història. Ja li semblava véurer enarborada als quatre vents la senyera victoriosa de son Messias, qui gentil y hermo havia de passejarla trionfanta part d' allá de les fites de sa terra.

¡Pobre raça! Tot li somreya als seus ulls ab l' esperança de llorers y palmes, de conquestes y victories.

Mes Jesús, l' amorosíssim y promés Mesias no vingué conqueridor com ells l' esperaven ni cubert ab la polsaguera de les batalles, ni coronat ab les despulles de la guerra, ans humil y pòbre, d' ayre modest y senzill predicavalsi l' abnegació y sacrifici, la pobresa y l' sofriment; y ab la veritat evangélica, nua pero encisadora, 'ls hi ofería 'l regne de Deu, una corona inmusteible en les claustres de la glória. Mes ells cegos per les falagueres pompes qu' esguardaven; rebutjaren el regne de Deu y occiren á son fill santíssim; y rebent sobre ses testes la maledicció divina, dihent: (1) «No volém més réy qu' al César: cayguí sobre nosaltres y sobre 'ls fills de nostres fills la sang de Cristo.» s' estimbaren al pregon abism de la desgracia y á l' ignominia y al desterro hasta la fi dels sigles.

Quánta desventura pera un poble! Y quines foren les causes de tanta desgracia?

Els juheus, aquell poble malagrat se pensava que Cristo, el verdader Messias, vindria fet un personatge heroic per sa valentia, y que

(1) «Non habemus regem nisi Caesarem.» Joan. c. XIX, v. 15.

posat devant de sos sapats exercits se coronaria de victories y restaurarla son regne d' Israel; se 'l figuraven brillar ab els resplandors de les glories terrènes y honres mundanes; pero 'l fill de Deu, Cristo, no aparagué ab eixa aurcola de guerrejador ni ab pompes terrenals, sinó que vingué humil, modest, y senzill, predicador de l' abnegació y l' sacrifici, de la pobresa y l' sofriment; veyent doncs ells que la bandera qu' enarborava era lo contrari de lo qu' ells volien y esperaven, neulada ja sa esperança no l' escoltaren, l' escarniren y el menysprearen.

Més: tenia aquest poble arrelada dins de son pit la malehida superbia que corcava nerviosa ses gestes més sorolloses, creya que per ésser la nació afavorida de Deu, en riqueses y poder havia de surar sobre les demés nacions de la terra; y al sentir lo que Cristo els hi anunciava y que 'ls hi tirava á la cara sa hipocresia y vicis, revinciantse fòlls contra sa augusta persona no volgueren reconeixer ses faltes, preferint antes desterrarlo de son cór y sa encontrada que seguir ses petjades divines.

Un altra de las causes fou l' enveja que rosegava nit y jorn ses entranyes. Cristo, l' Home Deu de gentil planta, d' ayre hermosíssim y de mirada encisadora, obrant á centenars los miracles, atreya á son seguiment la gent de tot arreu d' allá ahont passava.

Es que véyen brillar en Ell, la sabiduria agermanada ab la senzillesa; l' omnipotencia ab la modestia; la grandesa ab l' humilitat; y reconexent els pòbles que sa geganta y divina figura surava sobre les dels hómés y que era per lo meteix son deslliurador y Rey d' Israel, en ales del entusiasme 'l passejaren en triómf pels carrers y places de Jerusalem.

Veus aquí una font de les rancúnies d' aquells cors esquifits. Aquells llorers y palmes que brandant victoriosos per la ciutat de Deu pregonaven la gloria de son fill santíssim, foren espases que feren esclatar l' enveja de son pit, y com torrentada de molt temps represa qu' al esbatarne la resclósa salta furiosa, y corre fòlla á l' abism, axis aquella raça envitida, esperonada pel despit, determina en consell segar lá vida d' aquell que la dava á tants d' altres, y la féya florir xamosa en ells metexos, y tot, perque 'ls hi féya sombra, 'ls eclipsava ab ses maravallas.

Per últim, com á fruit de totes aquestes lleavors ematzinades foren la ceguera y la obstinació, en virtut de les quals redolaren al fons del crim que 'ls portá á la miseria moral y al desprec de totes les nacions. Per elles portan avuy y portarán fins á la fi dels sigles la maledicció de Deu, per elles encare van errats y espargits per tot lo mon sens formar societat ni poble: per elles continuen sent els enemichs més ferotjes y capdats de l' glesia, els mantenidor de les heretjies y sectes, els capdills de la Massoneria; per elles procuren nit y jorn, ja per médi de l' ór, ja per médi de lléys incúes desorganisar als catòlics, minvar ses fórses y obrirse vies per á fonamentar son regne que fins ara no han pogut ni podran restaurar: son en fi agullonats per elles, son els patrocinadors de tota injusticia y traydoria, els més terribles perseguidors de l' Iglesia de Deu.

J. Casasayas

PILAT

«Jesum vero tradidit voluntati eorum.» «Mes á Jesús l' entregá en poder del Juéhus» (st. Lluc, c. XXIII, v. 25.) Al mitj de la populosa y rica

ciutat de Jerusalem, y no molt lluny de la Torra anomenada Antonia, inclinat una mica á la part de ponent, s' ovira desde 'ls turons d' aquella ciutat malagrada, com s' axoca alt, majestuós y altiu un palau de faygó romana, com miranda que vetlla per la pau y benauransa d' un poble; aquesta era la casa aont habitava el famós jutje Pilat. Després d' una hermosa portada comença una ayrosa y geganta escala, feta tota de pedrapicada que condueix á les preciosos cambres d' aquell gentil casal.

Aquest fou el lloch aont fa centúries se va perpetrar el més ignominios acte qu' han comptat els segles. Allí realment se va veure la cobardia d' un jutje, que, per no perdre el sou ó be el destí, consent y fa que 's cometí una de les més grans injusticies que registren les histories.

Passém á contemplar per un moment els desgavells d' aquell jorn en que 'l poble juheu, ansiós, delirant y ple son cor d' ira, corre com llopada folla pels carrers de Jerusalem, ab crits de fera, esperant l' hora, per ells desitjada, de contribuir á la més crudel infamia de donar mort á son verdader Deu; á n' Aquell de qui durant sa vida no habien rebut més que favors, curant cegos, donant vida als morts, salut y conort als affigits; y per fi á n' Aquell qu' ab sa pura doctrina 'ls mostrava 'l camí que devien seguir per després ser feligos per tota una eternitat, al costat del seu Pare celestial. Poble el més ingrát, ¿qué t' ha fet aqueix Deu que tant insultes?

Ja son acabades aquelles infames cridories per aquelles places; ja les onades de gent van totes juntes, com si fossin estols de lleons, davant de la casa de Pilat; ja esperen com boigs la sentència del hipócrita jutje per poguer clavar ses urpes damunt de la pobra víctima ignocenta, que resignada y pacífica espera donar fins la última gota de la seva sanch, per salvar á n' als meteixos que l' estaven crucificant.

¡Poble sens entranyes! ¿qué més vols? Ha arribat la tremenda hora de desesperació pel témerós Pilat. Ja no sab com ofegar els crits d' aquella vil gentada que está demanant la mort més injusta y sacrilega, ni tampoch troba medi per á fer pública la sentència, que no existeix perque no hi havia causa.

¿Com resol aquest problema per ell tant paorós? Per una part sent el roséch de sa conciencia que li está exigint recta justicia pel carrech que desempenya en els terribles moments de jutjar á tot un Deu, sens la més petita culpa: per l' altra contempla davant dels seus ulls als juheus fòlls assedegats de sanch. Diu que no troba delictes á n' aquella víctima ignocenta; pero en cambi, per satisfer als pontífices y ministres y a escribas y faritzeus, qu' ab ansia diabòlica esperen el moment, que ja sa atança, de veure el gran martiri, l' entrega (1) als butxins per á que, com tigres, descarreguin damunt de son cos sagratíssim passa de cinch mil açots y molts d'

(1) «Emdatum ergo illum dimittam.» «Després de castigarlo li donaré llibertat.» (st. Lluc, c. XXIII, v. 16.)

altres martiris, (Quina concien-
cia!) Y aquell home era Deu!
(Aquel) home era nostre Divi
Redemptor!
¿Voleu més cinisme? ¿Voleu
cosa més vil i bàrbara?
Després dels horribles flagells
y dietaris que sofrí Jesús, apa-
reix esgrogueit, quasi mitj mort,
eslaunguts sos membres, llagat
arreu son cos santíssim, coronat
de punxants espines; la seva
cara, encis dels angels, ja no
sembla la mateixa; ja no té figu-
ra ni tant sols d' home: y ve-
yentlo d' aquell modo Pilat, pen-
sant que les turbes del poble
juhú, acabarien, si axis lo con-
templessin, la set abrasadora de
venjança que tenien envers el
diví Salvador, fa que la pobre
víctima surti al balcó per, veure
si estarán satisfets de aquells tan
crudels com injustos tormentos.

El poble que com torrentada
furiosa á qui rés detura, volia
acabar ab la mort del Just, ab
veus esglayadores crida: ¡Cruci-
fícall! ¡Crucifícall!
«Si t' perdones no ets amich
del Cèssar» (1) ¡Mortal agullona
pera Pilat! En un girant d' ulls
se li representa viva l' imatge
imperial del Cèssar, y veu al
mateix temps á ses plantes á un
poble que uodola y amenaça ¿Com
salvarse en eixa tempestat?
¡Hora suprema y terrible pera
Pilat! Si condemna á Jesús con-
demna á l' ignocencia; si t' lliu-
ra, tal volta perdrá t' destí y s'
estimbará á la miseria. ¿Qué fa-
rà en eixa lluyta? ¿Qué?
Tot rentantse les mans ¡cobart!
se resol á firmar la sentència
injusta, y decreta l' afrontosa
mort del Just. ¡Traydor, més
que traydor!

¡Miserable Pilat! Volent fugir
(1) St. Lluch, XXIII, 21 y
St. Joan XIX, 12.

de l' ira dels homes caygué en l'
indignació de Deu y del mateix
Cèssar, qui t' despullá de sa au-
toritat per indigne: Y buscant la
prosperitat mundana, s' esfonjá en
l' ignominia sempiterna y en el
menyspreu de les generacions
viventes. L' honor prou li son-
roya, l' encisava; mes aqueixes
meteixes honres per qui febro-
sench vivia t' sepultaren pera
sempre á una vida arrastrada y
de desterro.
Apringuin, doncs, en éll els
Pilats de tots els segles. L' ini-
quitat, per un moment, pot sem-
blar que triomfa, mes ¡ay d'
aquell a qui l' ira de Deu cayguí
sobre sa testal que com geganta
roca pel llamp arrabassada, ro-
dolará al fons de la desgracia.
Francesch Torrella y Martí.

**Cambi de decoració
Et resurrexít
Tertia die...**

¿Que deu passá en la Natura
Que despullantse del dol
Se vesteix ab galanura,
Y la embaumada es més pura
Y es més viu lo flam del sol?
¿Que hi há que lo cortinatge
Del cel avuy es més blau?
¿Perqué dins del vert paisatge,
Reflectint mágich celatje
Més dolç hi refila l' au?
¿Perqué de sopte fugiren
Les tenebres que ensopiren
En greu malestar lo mon?
Y t' sospirs que ans se sentiren
Y las llágrimas, ahont son?
¿Perqué t' goig y la poesia
Que regnaven l' altre dia
Tornan avuy dins del cor?
¿Perque la dolça alegría
Empeny avuy al dolor?
Fa tres dias que al Meslas
Lo poble ingrat va matar,
Y segons las profecias
Al cap d' aqueixos tres dias
Lo Mort vá resuscitar.
Jesuschrist, lo fill de Deu,

Escarnit y atormentat,
Desde t' púlpit da la creu,
Morint, predicá sa veu
Amor, pau y humilltat.
Del Cos diví la sang tota
Amorós va derramá,
L' home s' podia salvá
Solsament ab una gota,
Mes ell tota t'ns la doná.
Després aquell voluntari,
Martir del amor etern,
Vá dá t' cos al fret sudari;
Peró la sang del Calvari
Va apaga t' foch del infern.
Per la soca de la creu
La sang la roca filtrá,
Una gota hi trespuá,
Y com que era sang d' un Deu
Una gota t' vá apaga.
Cuán lo comdenat fou lliure,
Aquell escrit amorós
Torná á entra dins de son cos,
Aquell sant cós vá reviuire
Y resuscitá gloriós.
Al moment já de morir
¡Cuantas animas salvá!
Después pel esdevenir
¡Cuantas y cuantas sens fi
Del foch etern salvará!
Ell ab sa cruenta passió
Nostra salvació t'ns abona
Y ab divina compassió
S' imposa la gran missió
De dignificá á la dona.
Y anánt contra la corrent
D' una humanitat estranya
Digué al home sense entranya:
La dona, d' aquet moment,
No és ta esclava: es ta companya.
Revisqué plé de claror,
Y ab la seva resplandor
Los cors vá enllumená Deu
Y d' allí vá pendre peu
La santa Revolució....
Per aixó cantan las aus
Com ans de Morí Ell cantavan,
Per xó t' scortinatjes blaus,
Per aixó t' perfums suaus
Que antes lo mon embaumavan.
Per xó la Natura riu
Enjogassada y florida;
Per aixó s' veu deixondida,
Puig tornant Cristo á ser viu
Ella ha recobrat la vida.
JOAN DE LA C. RIBERA.
Freginals Abril 1903.

NOTICIES

Lo acreditat establiment de
quincalla y joguinas del Sr. Roch
Fabregat ha sigut traslladat á la
plassa del Angel n.º 20, lo que per-
metrá poder servir ab major
ventatjes á sa numerosa clien-
tela.

L' *Associació de Esclaves* ha
encarregat aquest any lo sermó
dit de l' *Agonia* al Rt. P. Joseph
M.º Ezpeleta S. J., qui t' predicar-
rá lo dia de Divendres Sant, de
12 á 3, en l' esglesia de Nostra
Senyora dels Dolors.

Lo dia deu del present mes d'
Abril complirà un any que Cata-
lunya perdé un del seus millors
fills y la causa catalana el millor
dels seus apostols: lo gran Patrici
En Bertomeu Robert (A. C. S.)
En lo número proxim esperem
poderli dedicar algun recort;
mentres tant, preguem á Deu per
la seva ánima.

Desitjant dar cabuda á tots los
treballs que distingits colabora-
dors han enviat pera publicar en
lo present número, habem supri-
mit la secció d' anuncis y folletí;
no podent ni encare axis com-
plaure á tots, los demanem tin-
gan un poch de paciencia, que
ja anirém publicant los que no
hagin perdut la oportunitat. Mil
mercés á tots.

**ELECTORALS
Candidatura per Barcelona**

En la última sessió de la Junta
directiva de la «Lliga Regiona-
lista», celebrada lo dilluns pas-
sat, quedá nomenada una comi-
sió que explorés y rebés lo con-
sentiment de las personas desig-
nadas pera formar la candidatu-
ra de la Lliga en las próximas
eleccions de diputats, y ja s' ha

obtingut la expressa conformitat
de totes y cada una d' aquestas
dignísimas personas pera anar
a la proposta de la Comissió.

Los noms dels designats son:
Excelentísim senyor don Al-
bert Rusinyol, President de la Lli-
ga Regionalista y ex diputat.

D. Lluís Domenech y Montañer, ex-president del Ateneu y
ex diputat.

D. Lluís Ferrer Vidal y Soler,
President del Foment del Treball
Nacional.

D. Jaume Carner y Romeu,
Hisendat y Advocat.

D. Ildefonso Sunyol y Casano-
vas, Advocat y Propietari.

Aquesta candidatura presenta-
da ja a la Junta de la Lliga y la
acceptació oficial expressa de
cada un dels senyors que la com-
posan, dihuen clarament los
graus de veritat ab que t' ene-
michs de Catalunya combaten lo
regionalisme.

Segons *La Veu de Catalunya*,
lo president de la «Lliga Regio-
nalista de Barcelona» D. Albert
Rusinyol, per prescripció facul-
tativa ha hagut de marxar al
mitjdia de Fransa á fi d' atendre
al cuydado de la seva salut. Du-
rant la seva ausencia exercirá la
presidencia de la Lliga lo vis-
president, Dr. Fargas. Desitjém
de veres al senyor Rusinyol una
prompte y completa curació.

La *Gaceta* ha publicat lo Real
decret disolguent las actuals
Corts y convocant á eleccions de
diputats á Corts y senadors, res-
pectivament, pera t'ls dias 26 de
Abril y 10 de Maig, y fixant lo
dia 18 de Maig, pera la obertura
de las Cambras.

Per haber publicat una enér-
gica protesta contra el Decret
del S. Dato, nostre benivolgut
company de causa *Lo Geronés*
ha sigut denunciat, lo que sen-
tim en l' ánima, y desitjam pu-
gui surtir lliure de la enopegada.

Tortosa: Imp. Foguet, P. Hospital

MORESO

Gran botiga de calsat
de totes clases

SABATES Y BOTINES D' IVERN

Confecció esmerada pera t'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.

PREUS FIXOS VENTES AL CONTAT.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU
TORTOSA

Llibreria fundada t' sigle XVII

**Francesch Mestre
TORTOSA**

PUBLICACIONS CATALANES:

- Obres de Mossen Jascinto Verdguer
- Tomás A. Rigualt
- La Santa Missa—llatí y catalá—pasta 1 peseta
- Lo catalá devot—nou devocionari—pasta 1 peseta
- Los set diumenges de San Joseph—pasta 1 peseta
- Doctrina cristiana—cartonet—0'50 peseta

DEPOSIT DE PAPERS, CROMOS Y ESTAMPES

A. OLIVERES

METJE

Ex-alumne del Hospital de Paris.

Ex-ajudan de la Clinica de malalties dels ulls del
Dr. Galezowski.
CONSULTA DE 11 A 1
TORTOSA

Drogueria, Perfumeria, Ultramarins, Comestibles y Colmado

Vda. de F. Canivell y Sala
Angel, 6 y 8.--TORTOSA

Complet surtit en

- Pastes para sopa lligitimes de Mallorca.
- Conserves de totes clases
- Abadeijo 1.º, coa foradada
- Manteques
- Formatjes
- Embutits
- Fiambres
- Articles fotografichs
- Productes químichs
- Aigües minerals
- Específichs nacionals y estran- gers
- Colors y barnisos
- Broches y pinsells
- Barnis mineral
- Sucres
- Cafés
- Cacaos
- Thés
- Chocolates
- Bombons
- Galletes y biscuits
- Aixarops y horchates
- Carburo de calci
- Petróleo refinat
- Esplosius, meches y perdigons
- Abonos
- Sofres
- Sulfat de coure
- Llavós

Vins de taula, generosos y champanys
Licors del pays y extrangers